

Document de ședință

B9-0466/2022

14.10.2022

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarației Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate

în conformitate cu articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la situația din Burkina Faso în urma loviturii de stat (2022/2865(RSP))

François Alfonsi, Hannah Neumann, Jordi Solé, Ignazio Corrao, Malte Gallée, Mounir Satouri, Pierrette Herzberger-Fofana, Francisco Guerreiro

în numele Grupului Verts/ALE

B9-0466/2022

**Rezoluția Parlamentului European referitoare la situația din Burkina Faso în urma loviturii de stat
(2022/2865(RSP))**

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile sale precedente referitoare la Burkina Faso,
 - având în vedere Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice,
 - având în vedere Declarația universală a drepturilor omului,
 - având în vedere Carta africană a drepturilor omului și ale popoarelor,
 - având în vedere Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă,
 - având în vedere Agenda 2063 a Uniunii Africane (UA),
 - având în vedere Acordul de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000,
 - având în vedere Regulamentul (UE) 2021/947 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iunie 2021 de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDCI) – Europa globală¹,
 - având în vedere Regulamentul (UE) 2017/2306 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 230/2014 de instituire a unui instrument care contribuie la stabilitate și pace,
 - având în vedere Rezoluția Adunării Parlamentare Paritare ACP-UE din 20 iunie 2018 referitoare la urgența unor noi măsuri de combatere a terorismului internațional²,
 - având în vedere Rezoluția Adunării Parlamentare Paritare ACP-UE din 15 iunie 2016 privind violurile și violența împotriva femeilor și copiilor în conflictele armate³,
 - având în vedere Rezoluția Adunării Parlamentare Paritare ACP-UE din 19 iunie 2013 referitoare la alte amenințări, reprezentate tot de lovituri de stat militare, la adresa democrației și a stabilității politice în țările ACP și rolul comunității internaționale,
 - având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât, la 30 septembrie, în Burkina Faso, puterea a fost preluată pe cale militară pentru a doua oară în aproape nouă luni; întrucât căpitanul Ibrahim Traoré l-a înlăturat

¹ JO L 209, 14.6.2021, p. 1.

² JO C 415, 15.11.2018, p. 18.

³ JO C 451, 2.12.2016, p. 46.

de la putere pe locotenent-colonel Paul-Henri Sandaogo Damiba, care ajunsese și el la conducere prin forță la 24 ianuarie 2022, înlăturându-l pe președintele ales Roch Marc Christian Kaboré;

- B. întrucât colonelul Damiba a refuzat inițial să demisioneze din funcție, dar a acceptat să facă acest lucru la 2 octombrie, părăsind ulterior Burkina Faso pentru a se instala în Togo; întrucât, la 5 octombrie, Traoré a fost numit președinte al țării de către colegii săi din Mouvement Patriotique pour la Restauration de l'Etat (MPSR); întrucât căpitanul Traoré s-a angajat să respecte calendarul de tranziție de doi ani care prevede revenirea la un guvern civil ales și care a fost aprobat de predecesorul său, dar și să organizeze până la sfârșitul anului „reuniuni naționale” pentru a desemna un nou președinte;
- C. întrucât constituția, suspendată inițial după 30 septembrie, a fost restabilită prin „Actul fundamental” adoptat de MPSR la 5 octombrie, care garantează că Burkina Faso respectă tratatele și acordurile internaționale la care țara este parte, precum și continuitatea statului până la adoptarea unei carte de tranziție;
- D. întrucât, la scurt timp după ce a preluat puterea, căpitanul Traoré a comunicat că se va ocupa de „afacerile curente” numai până când „conferințele naționale” vor numi un nou președinte de tranziție civil sau militar; întrucât căpitanul Traoré consideră că aceste „conferințe”, care urmăresc să reunească forțele politice, sociale și ale societății civile, ar trebui organizate cu mult înainte de sfârșitul anului; întrucât căpitanul Traoré a decis, prin decret, să se organizeze o primă conferință națională pe 14 și 15 octombrie la Ouagadougou în vederea adoptării cartei tranzitorii;
- E. întrucât, în weekendul de după înlăturarea colonelului Damiba, au avut loc demonstrații împotriva Franței și în favoarea intensificării cooperării militare cu Rusia; întrucât clădirea ambasadei Franței și cea a Alliance Française din Ouagadougou au fost atacate violent de demonstranți;
- F. întrucât, înainte de prima preluare a puterii în ianuarie 2022, civilii, opoziția și armata deveniseră deja tot mai nemulțumiți și critici în legătură cu incapacitatea președintelui Kaboré de a aplica eficient soluții la enormele provocări sociale, economice și de securitate din țară cauzate de înmulțirea atacurilor violente ale grupărilor teroriste;
- G. întrucât nemulțumirea și frustrarea trupelor militare s-au agravat chiar și după prima lovitură militară din ianuarie 2022 din cauza că resursele de care dispuneau erau insuficiente pentru a combate extremismul violent; întrucât forțele militare responsabile de recenta preluare a puterii l-au învinuit pe colonelul Damiba pentru ineficiența acțiunilor sale de combatere a amenințării teroriste din țară; întrucât, până în prezent, lipsa unui sector de securitate coerent a subminat grav capacitatea Burkiniei Faso de a aborda problema urgentă a extremismului violent;
- H. întrucât, la 26 septembrie, un grup afiliat rețelei Al-Qaida a revendicat un atac asupra unui convoi de aprovizionare lângă Gaskindé, care a dus la moartea a 27 de soldați și a 10 civili; întrucât acest ultim atac este considerat a fi unul dintre factorii declanșatori ai recenteii lovituri militare;
- I. întrucât a doua lovitură de stat militară a fost denunțată de comunitatea internațională, inclusiv de UE, ONU, Comunitatea Economică a Statelor din Africa de Vest

(ECOWAS) și UA, care și-au reafirmat opoziția fermă față de orice preluare a puterii prin mijloace neconstituționale și prin forța armelor;

- J. întrucât, în urma misiunii sale de evaluare a situației din Burkina Faso, mediatorul ECOWAS pentru Burkina Faso, Mahamadou Issoufou, a declarat că misiunea este „încrezătoare” după întâlnirea cu Traoré; întrucât ECOWAS a indicat că va continua să monitorizeze tranziția Burkiniei Faso la o ordine constituțională și a adresat iar noi autorități militare apelul de a respecta calendarul convenit cu predecesorii săi, care stabilește revenirea la o ordine constituțională până la 1 iulie 2024;
- K. întrucât atacurile comise de grupările islamiste extremiste care au legături cu Al-Qaida și cu Statul Islamic din regiunea Saharei Extinse au ucis câteva mii de persoane și au cauzat strămutarea a aproximativ 1,5 milioane de persoane în Burkina Faso începând din 2015; întrucât, în 2018, grupările armate islamiste au devenit mai violente, vizând din ce în ce mai mult civili și cucerind orașe și teritorii; întrucât grupările armate islamiste din țară au ucis peste 350 de civili și au răpit sute de alte persoane în 2021;
- L. întrucât un atac asupra Seytenga din iunie 2022 a determinat aproape 16 000 de persoane să își părăsească locuințele; întrucât, în iunie 2021, 174 de persoane au murit în satele Solhan și Tadaryat în cel mai mortal atac comis din 2015 și până în prezent; întrucât, la 4 noiembrie 2021, un atac al grupărilor islamiste asupra garnizoanei de jandarmerie din Inata, din nordul Burkiniei Faso, a ucis 53 de soldați; întrucât Human Rights Watch a raportat sute de execuții sumare ale suspectilor, care au fost comise de forțele de securitate și milițiile progubernamentale, și întrucât, în realitate, niciunul dintre aceste atacuri nu a făcut obiectul unor anchete sau urmăriri penale;
- M. întrucât escaladarea violențelor a făcut ca Burkina Faso să se confrunte cu una dintre crizele legate de strămutarea și protecția populației care se intensifică cel mai rapid în lume, cel puțin 1,9 milioane de persoane fiind strămutate până în prezent; întrucât peste 19 000 de locuitori din Burkina Faso au fugit în Côte d'Ivoire, Mali, Niger și Benin; întrucât numărul persoanelor strămutate în interiorul țării a crescut la peste 1,5 milioane anul trecut, ceea ce reprezintă o creștere de 50 % și una dintre cele mai ridicate proporții de persoane strămutate intern de pe continent; întrucât, în rândul persoanelor strămutate în interiorul țării, amenințările la adresa femeilor și a tinerilor sunt deosebit de grave, incluzând exploatarea sexuală și prin muncă, violența de gen, recrutarea forțată și traficul de persoane;
- N. întrucât prezența persoanelor strămutate în interiorul țării și a refugiaților poate genera conflicte cu populația locală din cauza resurselor naturale limitate dacă nu se iau măsuri adecvate pentru a asigura locuințe, locuri de muncă și alimente; întrucât conflictele pentru accesul la resurse riscă să contribuie la ciclul de violențe din țară;
- O. întrucât Burkina Faso se numără printre cele mai sărace 10 țări din lume; întrucât accesul la salubritate și energie electrică este redus, iar investițiile în educație și infrastructură sunt insuficiente;
- P. întrucât regiunea Sahel, din care face parte Burkina Faso, rămâne în prima linie a urgenței climatice, temperaturile crescând de 1,5 ori mai rapid decât media mondială, ceea ce cauzează în special deșertificarea rapidă a regiunii nordice și deficite de apă, degradarea solului și resurse insuficiente; întrucât, în august 2022, Organizația

Națiunilor Unite a anunțat o creștere cu 40 % a numărului estimat de locuitori ai Burkinei Faso care au nevoie de ajutor umanitar, care ajunge la 4,9 milioane, dintre care 3,4 milioane de persoane se confruntă cu o insecuritate alimentară gravă;

- Q. întrucât povara datoriei reprezintă și ea o amenințare la adresa stabilității generale a țărilor din regiunea Sahel și din regiunea Africii de Vest;
- R. întrucât capacitatea de a soluționa aceste probleme de securitate a fost slăbită și mai mult de pandemia de COVID-19;
- S. întrucât peste 1 miliard EUR a fost alocat Burkinei Faso pentru perioada 2014-2020 prin toate instrumentele de finanțare ale Uniunii Europene;
- T. întrucât, între 2016 și 2021, bugetul național pentru apărare și securitate a crescut de la 240 de milioane EUR la 650 de milioane EUR, ceea ce reprezintă o creștere de peste 270 %; întrucât aceste cheltuieli nu au reușit să îmbunătățească condițiile de viață sau capacitatea operațională a soldaților, parțial din cauza unei gestionări financiare tot mai defectuoase;
- U. întrucât G5 Sahel are dificultăți în a-și realiza obiectivele și în a menține sprijinul public, precum și în a garanta respectarea dreptului internațional umanitar și a dreptului internațional al drepturilor omului atunci când este în misiune; întrucât activitățile finanțate de UE pentru prevenirea conflictelor, mediere, dialog și reconciliere sunt încă limitate;
- V. întrucât, în ultimele 12 luni, Ciad, Mali, Guineea și Burkina Faso s-au aflat sub controlul de facto al armatei,
 - 1. își exprimă îngrijorarea cu privire la această a doua preluare neconstituțională a puterii în Burkina Faso, săvârșită de forțele armate la numai nouă luni de la prima lovitură militară din 24 ianuarie; subliniază că trebuie menținută ordinea constituțională; solicită să se respecte perioada convenită deja pentru tranziția politică și să se organizeze alegeri libere, democratice și transparente; insistă asupra faptului că un guvern autonomit fără un mandat democratic subminează eforturile de consolidare a statului de drept și a responsabilității;
 - 2. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la starea democrației din regiunea Sahel și la loviturile de stat recente care au avut loc în regiune; invită toți liderii loviturii de stat fie să delimiteze clar durata tranziției politice, fie să o respecte pe cea stabilită;
 - 3. invită conducerea militară să respecte angajamentele internaționale asumate de Burkina Faso, inclusiv respectarea deplină a drepturilor omului și combaterea organizațiilor teroriste, în parteneriat strâns cu comunitatea internațională;
 - 4. își reiterează sprijinul pentru ECOWAS și UA în eforturile lor de a media această criză; invită comunitatea internațională, inclusiv Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) și Comisia, să mențină în continuare un dialog cu autoritățile din Burkina Faso, pentru a asigura o tranziție rapidă și democratică către o conducere civilă; invită autoritățile din Burkina Faso să stabilească termene și procese clare pentru a desfășura alegeri transparente și incluzive cât mai curând posibil;

5. subliniază că sprijină un dialog veritabil și onest la nivel național, care să implice toate sectoarele societății civile, pentru a contura o viziune clară pentru viitorul democrației din Burkina Faso, și care să includă obiective concrete convenite de comun acord și împărtășite de diverșii actori nemilitari și nestatali; invită comunitatea internațională să se implice pentru a facilita acest dialog;
6. solicită o mai mare incluziune și o participare mai activă a femeilor la procesul decizional democratic la toate nivelurile și la eforturile de consolidare a păcii și de reconciliere; condamnă utilizarea violenței sexuale și a intimidării sub toate formele în situații de conflict; constată mai ales că este importantă implicarea îndeaproape a femeilor în procesele de pace, precum și în strategiile de prevenire și soluționare a conflictelor, având în vedere că acestea sunt afectate în mod disproporționat de insecuritate și violență, în special în situații de conflict;
7. îndeamnă autoritățile să asigure protecția apărătorilor drepturilor omului și a organizațiilor societății civile în exercitarea mandatului lor, inclusiv denunțând încălcările drepturilor omului, erorile poliției și utilizarea excesivă a forței; invită UE și statele sale membre să își sporească protecția și sprijinul pentru apărătorii drepturilor omului din Burkina Faso și, dacă este cazul, să faciliteze eliberarea de vize de urgență și să ofere adăpost temporar în statele membre ale UE;
8. îndeamnă autoritățile din Burkina Faso să respecte și să protejeze drepturile cetățenilor la libertatea de întrunire, de asociere și de exprimare și drepturile minorităților, precum și libertatea presei și a mass-mediei, în conformitate cu standardele internaționale; îndeamnă toate părțile din Burkina Faso să susțină libertatea presei, pentru a se asigura că organizațiile mass-media naționale și internaționale își pot desfășura în mod liber activitatea, inclusiv relatând despre situația persoanelor strămutate în interiorul țării și operațiunile forțelor de securitate;
9. reafirmă că actele de terorism sunt infracțiuni și nu pot fi justificate, indiferent de motive, de locul sau de momentul în care au fost comise sau de autorul lor; subliniază că este esențial ca toți autorii unor astfel de încălcări ale drepturilor omului și abuzuri să fie aduși în fața justiției, indiferent de afilierea lor, și ca aceștia să fie trași la răspundere pentru acțiunile lor;
10. subliniază importanța redefinirii unei strategii de combatere a terorismului și a extremismului violent în întreaga țară, respectând, în același timp, statul de drept și drepturile fundamentale, în conformitate cu obligațiile care decurg din dreptul internațional, în special dreptul internațional al drepturilor omului, dreptul internațional umanitar și dreptul privind refugiații;
11. încurajează noile autorități din Burkina Faso să renunțe la practicile anterioare care au alimentat tensiuni și diviziuni în armată, poliție și alte structuri de securitate; subliniază că viitoarea consultare națională pentru adoptarea unei noi carte de tranziție reprezintă o ocazie de a include o reformă substanțială a sectorului de securitate printre prioritățile tranziției și de a facilita adoptarea proiectului de strategie națională de securitate și a legislației naționale în materie de securitate care să plaseze în centrul său nevoile de securitate ale întregii populații și să se bazeze pe securitatea umană și pe respectarea dreptului internațional umanitar și a dreptului internațional al drepturilor omului;

îndeamnă țările ECOWAS și UE să elaboreze în comun o nouă abordare care să aibă ca rezultat o reformă cuprinzătoare a sectorului de securitate și asistență în materie de securitate;

12. recunoaște că diferitele misiuni internaționale nu și-au îndeplinit obiectivul principal de obține o pace durabilă în regiunea Sahel și că, prin urmare, este necesar un proces de reflecție privind mandatele și rolul misiunilor și politicilor internaționale; subliniază că revizuirea mandatelor și a angajamentelor UE ar trebui să se concentreze pe accentuarea caracterului preventiv al cooperării noastre cu regiunea, inclusiv în Burkina Faso;
13. invită UE și statele sale membre să ofere mai mult sprijin pentru a opri escaladarea violenței în Burkina Faso și în regiunea Sahel; subliniază că securitatea populației locale ar trebui să fie principiul director al reformei sectorului de securitate susținute de UE și al eforturilor de asistență depuse în țările și regiunile fragile; regretă că, potrivit Misiunii multidimensionale integrate a ONU de stabilizare în Mali (MINUSMA), forțele de securitate ale G5 Sahel au comis crime de război în regiune și subliniază nevoia urgentă de a trage la răspundere la toate nivelurile, de justiție, de mediere și de reconciliere;
14. reamintește că IVCDCI – Europa globală nu sprijină finanțarea anumitor operațiuni legate de sectorul militar sau al securității statului sau a celor care pot duce la încălcări ale drepturilor omului în țările partenere;
15. invită toate statele membre ale UE să-și respecte obligațiile în materie de drepturi ale omului și să nu facă niciun fel de transferuri de arme care ar putea alimenta încălcările drepturilor omului în Burkina Faso și Sahel;
16. subliniază că fiecare dintre recente loviturile de stat militare din Africa își are dinamica internă și contextul individual, dar că, în majoritatea cazurilor, liderii loviturii de stat au profitat adesea de tulburările sociale și interetnice, de nemulțumirile legate de corupție și de incapacitatea guvernelor de a respecta drepturile fundamentale și obligațiile constituționale și de a realiza reformele promise;
17. reamintește că situația din Burkina Faso are un impact direct asupra statelor vecine; solicită autorităților din Burkina Faso să își intensifice în continuare cooperarea cu statele învecinate, în special în ceea ce privește regiunile sale nordice și statele direct afectate de violențe, precum Mali și Niger; solicită o coordonare internațională în întreaga regiune care să urmărească obiectivele politice de protejare a integrității teritoriale, a instituțiilor democratice și a securității tuturor cetățenilor și a proprietăților acestora;
18. subliniază că securitatea este vitală, dar nu reprezintă singurul răspuns la provocările cu care se confruntă Burkina Faso și că, prin urmare, coordonarea dintre politicile în materie de securitate, climă și dezvoltare este una dintre provocările cele mai importante;
19. îndeamnă UE și țările din Africa de Vest și Sahel să asigure acțiuni judiciare, inclusiv sancțiuni penale, pentru încălcările drepturilor omului care rezultă din activitățile companiilor militare și de securitate private; consideră că UE ar trebui să pună capăt oricărei asistențe militare și de securitate acordate țărilor care desfășoară activități cu

persoane și societăți afiliate Grupului Wagner; condamnă crimele comise de Grupul Wagner și de alte companii militare și de securitate private;

20. subliniază că, după pandemia de Covid-19, actualul conflict din Ucraina scoate în evidență vulnerabilitățile sistemului alimentar mondial; îndeamnă, prin urmare, UE să protejeze drepturile Burkinei Faso la suveranitate alimentară ca mijloc prin care să se asigure securitatea nutrițională și reducerea sărăciei, acordând o atenție deosebită femeilor și agriculturii familiale, cu scopul de a asigura furnizarea de alimente accesibile și la prețuri abordabile; subliniază că găsirea unor alternative agronomice la îngrășămintele anorganice scumpe poate fi cea mai rentabilă opțiune de politică pentru Burkina Faso și reamintește, în acest sens, obiectivul Strategiei UE „De la fermă la consumator” de a diminua dependența fermierilor de îngrășămintele anorganice;
21. invită Comisia și statele membre să evalueze urgent, în coordonare cu partenerii lor internaționali și cu instituțiile internaționale relevante, toate mijloacele disponibile pentru a evita neplata datoriilor Burkinei Faso și ale țărilor africane, în general, inclusiv finanțarea directă și restructurarea datoriilor lor; solicită insistent UE și statelor membre să elaboreze, ca un prim pas și în plus față de angajamentele sale în favoarea adoptării unui moratoriu privind datoriile, o nouă inițiativă de reducere a datoriilor țărilor sărace puternic îndatorate; cere, în sens mai larg, crearea unui mecanism multilateral de reșalonare a datoriilor, care să ia în calcul și impactul crizei, și cerințele de finanțare ale Agendei 2030; subliniază că este important să se acorde prioritate finanțării bazate pe granturi ca opțiune automată, în special pentru țările cel mai puțin dezvoltate;
22. invită comunitatea internațională, inclusiv Uniunea Europeană, să sprijine o tranziție politică credibilă, care să respecte dorința populației de democrație și pace; invită, în acest sens, UE și statele membre să mențină dialogul cu autoritățile din Burkina Faso pe tot parcursul procesului de tranziție până când vor exista dovezi clare și verificabile ale revenirii la ordinea constituțională; subliniază că acest dialog ar trebui să vizeze stabilirea unei foi de parcurs bazate pe obiective concrete convenite de comun acord cu întreaga clasă politică și cu societatea civilă din Burkina Faso;
23. consideră că UE trebuie să colaboreze cu ECOWAS, cu autoritățile de tranziție și cu toate părțile interesate din Burkina Faso în vederea consolidării eforturilor de dezvoltare, de educație și de adaptare la schimbările climatice pentru a combate sărăcia și a preveni radicalizarea; subliniază că schimbările climatice reprezintă un factor major de multiplicare a riscurilor de conflicte, secetă, foamete și strămutări;
24. își exprimă îngrijorarea îndeosebi cu privire la impactul amenințărilor la adresa securității asupra eficacității asistenței umanitare și a cooperării pentru dezvoltare; îndeamnă statele membre și comunitatea internațională să își sporească asistența umanitară pentru Burkina Faso, în special pentru persoanele strămutate și refugiații din țările învecinate, mai ales prin furnizarea de alimente, apă și servicii medicale; avertizează că nesatisfacerea nevoilor de bază (precum cea de hrană, apă, adăpost și asistență medicală) ale persoanelor strămutate și ale comunităților-gazdă, inclusiv ale femeilor și copiilor, nu va face decât să alimenteze situația umanitară deja critică;
25. invită comunitatea internațională să sprijine în continuare Burkina Faso în abordarea deteriorării situației în materie de securitate și a provocărilor socioeconomice

predominante cu care se confruntă țara, fiind pe deplin conștientă de faptul că numai o reformă de durată a dinamicii structurale care este sursa provocărilor actuale din țară poate garanta trăinicia stabilității și dezvoltării;

26. îndeamnă Comisia, SEAE și statele membre să acorde în continuare prioritate sprijinului pentru reforma sectorului judiciar și de securitate din Burkina Faso, în scopul de a se asigura că sunt furnizate suficiente resurse și asistență tehnică pentru o reformă radicală a sectorului securității, o cooperare transparentă și constructivă între un guvern civil și armată și eforturi reînnoite de combatere a corupției;
27. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei Europene/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, guvernelor și parlamentelor statelor membre, autorităților din Burkina Faso, instituțiilor Uniunii Africane, Comunității Economice a Statelor din Africa de Vest, Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite, Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, copreședinților Adunării Parlamentare Paritare ACP-UE și Parlamentului Panafrican.